

Kärnkraftsfritt Bottenvikens Hösträff i Robertsfors lördag 26 oktober 2016

Närvarande:

Marianne Björk, Lena Lagerstam, Ingrid Ranke, Rose-Marie Sandqvist, Gun Bergström, Jan Bergström, Eva-Lotten Selberg, Ann-Sofie Persson, Hans-Ove Forsell, Seiko Matsuda, Per Holmqvist, Jan-Erik Engman, Vera Nilsson, Hans Åhman, Helena Ekergård, Elisabeth Holmström, Östen Holmström, Bernt Selberg, Karl-Martin Munter.

Inledning

Elisabeth Holmström välkomnade alla till Robertsfors och en mycket viktig dag i kampen för ett Kärnkraftsfritt Bottenviken. Träffen är ett arbetsmöte för att diskutera hur vi ska gå vidare i kampen. Träffen innehåller också aktuell information, manifestation, sång och musik med mera.

Aktuell information om läget och om nätverkets kamp

Förmiddagen ägnades åt presentation och information om nätverket historia samt vad nätverket utträttat sedan förra höstmötet.

Lena Lagerstam berättade att **Nätverket Kärnkraftsfritt Bottenviken** är ett partipolitiskt obundet nätverk för alla som vill arbeta för att stoppa byggandet av kärnkraftverk i Bottenviksområdet. Nätverket bildades i december 2011 och det har varit fem intensiva år med massor av aktiviteter och manifestationer i samarbete med olika organisationer. Nätverket har på ett positivt sätt samlat de krafter som finns för ett Kärnkraftsfritt Bottenviken. Ett stort antal manifestationer har anordnats, tiotusentals namn har samlats in och många, många brev, skrivelser och vädjanden har skickats till Finlands regering, riksdag och myndigheter. En viktig del i nätverkets arbete är att samarbeta med andra organisationer med samma mål i Finland och Sverige. Nätverket har blivit välkänt och vi har lyckats komma ut i både svensk och finsk media vid ett flertal tillfällen under åren.

Lena sammanfattade nätverkets arbete sedan Hösträffen i Luleå i september 2015 med följande punkter:

- ✓ **Nätverkets arbetsgrupp** har haft många Skypemöten
- ✓ **Aktiva lokala grupper** på flera ställen har agerat under året
- ✓ **Information:** 4 772 medlemmar i öppen Facebook-grupp; Hemsida; Nyhetsbrev; Mailgrupp med ca 500 medlemmar
- ✓ **Bra genomslag i media**
- ✓ **Nu 13 kommuner** som på olika sätt tagit ställning mot kärnkraftverket i Pyhäjoki
- ✓ **Namninsamlingarna** har fortsatt och pågår fortfarande
- ✓ **Svar från EU-kommissionen** 13/10 2015
- ✓ **Deltagit i evenemang i Pyhäjoki** 6-8/11 2015
- ✓ **Stor konferens i Skellefteå** 21-22/5 2016 anordnades tillsammans med många andra organisationer; Uttalande skickades till Finlands och Sveriges regeringar
- ✓ **Brev till alla kommuner i norr** 12/9 2016
- ✓ **Yttrande om svensk havsplanerings inriktning** 22/2 2016
- ✓ **Synpunkter på Fennovoimas ansökan** om Miljö- och vattenhushållningstillstånd 2/2 2016; Överklagan 14/7; Genmäle 7/9
- ✓ **Synpunkter Esbo-samråd om slutförvar** 16/11 2016

Läget är mycket allvarligt i Pyhäjoki och det är fruktansvärt tragiskt att se hur udden Hanhikivi är totalt förstörd trots att viktiga beslut fortfarande saknas. Se Fennovoimas upprörande bilder från skövlingen här på länken <https://www.flickr.com/photos/fennovoima/page2>

Mycket omfattande arbeten har sedan flera år tillbaka pågått på Hanhikivi, Skogen är avverkad, vägar byggda, området avspärrat med höga stängsel. Mark och byggnader har tvångsinlösts. I höst har också muddring påbörjats.

Fortfarande finns förutsättningar att avstyra vansinnesprojektet med det finsk-ryska kärnkraftverket vid Bottenviken. Fennvoima saknar fortfarande byggnadstillstånd enligt Kärnenergilagen för den planerade kärnreaktorn Hanhikivi 1. Den finska regeringen uppger att de beräknar ta beslut tidigast 2018.

ALLT talar emot projektet: Bl a Bottenvikens sköra och redan utsatta ekosystem, den förnybara energins exempellösa utveckling vad gäller sjunkande kostnader, ny teknik och utbyggnadstakt, samt ett allt osäkrare omvärldsläge på grund av både politik och klimatförändringar. Vår gemensamma kamp för ett kärnkraftsfritt Bottenviken – för ett förnybart Bottenviken - kan bidra till att avstyra vansinnesprojektet i Pyhäjoki.

Nyligen Esbosamråd om slutförvar. Enligt Esbo-konventionen kan grannländer lämna synpunkter på planerade projekt som kan leda till betydande miljöpåverkan på miljö och människor i det egna landet. Det har nyss varit aktuellt med ett samråd om en inkapslingsanläggning och ett slutförvar av använt kärnbränsle från kärnkraftverket i Pyhäjoki. Två alternativa platser studeras dels i Pyhäjoki och dels i Eurajoki. I samrådshandlingarna anges att platsen ska bestämmas senast på 2040-talet. Slutförvaringen beräknas börja tidigast på 2090-talet och pågå i 100 år.

Finland och nu Fennovoima planerar att använda den svenska KBS-3-metoden, med ett slutförvar i berggrunden i ofattbara 100 000 år, trots att Sverige inte efter mer än 40 års forskning beslutat godkänna - eller avslå - samma metod. Det är omöjligt att garantera säkerheten – ingen vet vilka radioaktiva läckage det kan bli.

Enligt Fennovoimas MKB för kärnkraftverket ska det använda kärnbränslet mellanlagras intill Bottenvikens strand från driftsstarten år 2024 till 2150. Mellanlagringen på den låglänta udden Hanhikivi innebär en extremt allvarlig risk.

Torgmöte med tal och musik

Manifestation på Coops parkering kl.12 med sång och tal av Elisabeth Holmström, Seiko Matsuda och Lena Lagerstam. Det såldes knappar och samlades namn av åhörare och förbipasserande.

Förnybar energi

Eftermiddagen inleddes av **Jan-Erik Engman** som beskrev installation och erfarenheter av solceller på sitt och Barbro's hustak i Yttervik. Fördelen med att installera solceller i stället för solfångare är att överskottet kan skickas ut till nätet. Deras tak täcks av 42 paneler, totalt 65 m², som var och en kan leverera 250 W. Årsproduktionen har uppgått till 8 400 kWh men varierar beroende av väder.

Nästa punkt var en långväga gäst, **Ingrid Franke**, från Värmland mot kärnkraft som startade i Karlstad efter Fukushima-katastrofen 2011. Varje år har sedan föreningen ordnat demonstration på Fukushimadagen och även på Tjernobyldagen. Verksamheten har bestått av informations bord, diskussioner, utdelning av flygblad, utställning på biblioteket, studiecirkel om förnybar energi mm. Genom informationen har det bl.a. bildats en förening på universitetet. Informationen har haft fokus ur klimatperspektiv. Ingrid och gruppen har erfarenhet av att det är lättare för unga att nå ut med information till unga samt äldre till äldre. De har ofta fått kommentaren: ”Värmland har ju ingen kärnkraft” men verkligheten är den att Karlstad kommun är delägare i Oskarshamn och så länge Oskarshamn har gått bra har kommunen haft inkomster men i dagsläget genererar Oskarshamn utgifter för kommunen.

Omställningsfrågan är inte officiellt med i Värmland mot kärnkraft men den frågan kommer upp i diskussioner på torget tillsammans med diskussioner om satsning på förnybart för att minska koldioxidutsläppen.

Elisabeth tipsar om Arnie Gundersen, kärnenergitekniker, som tillsammans med ett universitet har gjort en utredning om CO² utsläpp. Om kärnkraftsindustrin installerade 1000 nya kärnkraftverk skulle CO² sänkas med 5-9% och kostnaden skulle uppgå till 8,2 triljoner dollar (8 200 miljarder dollar eller 80 000 miljarder SEK).

Jan-Erik nämner att 3-4 % av mänsklighetens energi kommer från kärnkraft och 80 % kommer från kol och olja. I Sverige används fossila bränslen i huvudsak till transporter vilket gör att vi lättare kan bli fossilfria.

Media talar om att Kina satsar på kärnkraft men sanningen är att de påbörjade kärnkraftverken byggs klart men inga nya påbörjas. Däremot färdigställs två vindkraftverk per dag i landet.

Planering och diskussion: Hur går vi vidare?

Lena Lagerstam valdes till ordförande och Marianne Björk till sekreterare för mötet.

1. Samla den svenska opinionen

Vi måste samla den svenska opinionen och göra påtryckningar på alla nivåer från lokalt till svenska regeringen och EU. Påminnelse till alla som fått vårt brev. Det är anmärkningsvärt att vi inte har fått bekräftelse på våra brev från någon. Per Holmqvist funderar om vi gör rätt. Är det bättre att överlämna skrivelser personligen?

Det finns grupper ex. Sametinget, LRF som vi borde begära personligt möte med för att göra deras åsikter tydliga.

Medlemmar verksamma och med förflutet inom kommunalpolitiken säger att skrivelser som vi har sänt till kommuner har de skyldighet att diarieföra. Vi kan kontakta kommunen och begära att få veta numret och vad som har hänt, hur skrivelsen har behandlats. Den senaste skrivelsen skickades till Kommunstyrelser och Samhällsbyggnadsnämnder i alla Norr-, Västerbottens- och Västernorrlands kommuner och ska följas upp med två frågor: diarienummer och "Var ligger ärendet nu"?

Jan-Erik anser att uteblivet svar ska följas av en kontakt med media.

Har svenska kyrkan fått skrivelsen undrar Gun Bergström som tillsammans med maken Jan har värvat medlemmar i Miljöpartister i Svenska kyrkan. Lena svarar att nej, Svenska kyrkan har inte fått någon skrivelse från nätverket, endast flera inbjudningar.

Gun samlar namnunderskrifter i alla sammanhang och vid alla möten sjungs Guns kampsång för Bottenviken och man ber en *En bön för Bottenviken*. Hon har tankar om att vid kommande möte i styrelsen för Miljöpartister i Svenska kyrkan föreslå att kyrkorna får en skrivelse och att kyrkorna ber *En bön för Bottenviken* vid en gemensam tidpunkt. Det senare är en vision hon hoppas går att genomföra.

Sankt Örjans församling i Skellefteå har samlat namn och skrivit ett yttrande till Naturvårdsverket nu i november. Elisabeth föreslår att nätverkets Skellefteågrupp bjuder in för samtal om idéer hur vi kan engagera fler.

När det gäller yttranden till Naturvårdsverket så har Lena kontrollerat att de gått vidare till Finland och på Arbets- och näringsministeriets hemsida finns samlade där och i en rapport finns ett sammandrag av alla synpunkter men Finland verkar inte ha samma lag som Sverige om att besvara remisser.

Det fortsatta arbetet gäller två hot, dels själva kärnkraftverket, dels slutförvaringen och Elisabeth menar att 2017 måste vi göra stor skillnad eftersom Fennovoimas byggnadslov ska behandlas under 2018.

Namninsamlingen behöver fortsätta och intensifieras med den senaste listan.

Arbetsgruppen arbetar vidare med att samla den svenska opinionen utifrån mötets diskussion och förslag. Vi måste gå till botten med allt och kräva svar.

2. Gå vidare från konferensen

Även uttalandet från konferensen har tagit emot med tystnad från både svenska och finska regeringen. Vad har hänt med den? Lena anser att vi måste göra uppvaktningar av både svenska och finska regeringarna.

Arbetsgruppen arbetar vidare med detta.

3. Hur kan vi visa den finska opinionen hur viktigt detta är för oss

Vi behöver producera finska texter för att nå motståndare och media i Finland. Tarja Leinonen har den kompetensen och har gjort det tidigare. Hur ska vi visa stöd för motståndare nu när Pro Hanhikivi har tystnat?

Ordna möte med STUK och Näringsministeriet och kräva svar på allt som är skickat. Skrivelsen som överlämnades på Fukushima dagen till finska ambassaden har förbigåtts med tystnad liksom MKB-yttranden.

Opinionen i Danmark fick kulturfolket med sig i motståndet mot Barsebäck. Finns den möjligheten i Finland? Vi har kontakter som Tina Pirttinen m fl.

Arbetsgruppen arbetar vidare med detta.

4. Lokalt arbete

Manifestationer och arrangemang förutom fortsatta namninsamlingar. Samarbete med andra organisationer. Det kan vara lättare jobba med förnybart och klimatfrågor än motstånd mot kärnkraft.

Elisabeth informerade om utställningen Perpetual uncertainty som pågår på Bildmuseet i Umeå till 16 april 2017. Utställningen finns på museets alla våningsplan och samlar verk av internationella konstnärer från Europa, USA och Japan som på olika sätt undersöker den komplexa kunskapen om strålning, platser för förvaring av kärnavfall och upplevelser kring dessa.

Lokalt arbete är mycket viktigt och måste fortsätta.

5. Alternativen finns

Per har kontaktat Uleåborg (Oulu) med förslag om ett seminarium om solenergi o.dyl. tidigt nästa år. Jordens vänner, Finska naturskyddsföreningen och Green Peace har varit med i motståndskampen under vägen och kan vara naturliga samarbetsorganisationer liksom Föreningen Norden och kulturfolk. Per har Jari Natunen och Taina Mäntykenttä som kontaktpersoner i trakten.

Thomas Kåberger och Jan-Erik Engman kommer upp som förslag på föreläsare i Oulu. Även förslag på samarbete med föreningen Norden kom upp.

Jan har kontakter i Nordkalottsamarbetet i "Barentsregionen" som har tankar på en Ishavs bana till Ishavet. Det skulle kunna lugna finska industrin om de fick energi från Altas överskott och därmed undvika smutsig och farlig sådan från nytt kärnkraftverk.

Lena säger också att Sveriges Nordkalottkommitte stöder nätverkets kamp!

Arbetsgruppen arbetar vidare med förslagen.

6 Samarbete med andra organisationer

Alla miljöorganisationer hittills nämnda samt de som har intresse av en säkrare värld.

Mycket viktigt att fortsätta samarbeta med alla som har samma mål som nätverket.

7 Informationsmaterial

Lista alla problem med projekt Hanhikivi.

8 Arbetsgrupp

Skypegruppen träffas regelbundet och alla som är intresserade kan vara med.

9 Vårträffen

Inget förslag än. Lena skulle med glädje ta emot oss i Morjärv.

10. Övriga frågor

Inga övriga frågor.

Däremot föreslår dagens antecknare utifrån musikens kraft och möjlighet att påverka att Nätverksorkestern sjunger och spelar in kampsångerna och lägger dem på YouTube. Absolut med gemensamma krafter!!....säger Elisabeth.

Mötet avslutades

Tack alla som medverkat och deltagit på mötet och manifestationen.

"Det är verkligen tur att vi bildade nätverket 2011 – vem skulle annars ha hållit liv i frågan?"

Dagens antecknare

Marianne Björk

Justerare: Elisabeth och Lena